

955. Si in suppuratum abit, multa mala, maxime nausea, vomitus, dolor, succedunt, quae saepe mirabilia apparant; ignorata causa, raro curantur; cognita (951.) per curam abscessus tractari requirunt (402. ad 413.).

956. Ubi scirrhum, cancerumve procreat, tum enormes illos vomitus, dolores intolerabiles, ad minima ingesta acerbatos, fixos, diuturnos, ad omnia medicamenta aspera insurgentes, excitat.

957. Solis lenibus, ad hos morbos requisitis, medelis pacatur (490. 491. 506. 507. 508. 509. 511.); raro curatur: aquae medicatae fontium maxime hic efficaces.

958. Lienis, Pancreatis, Omenti, inflammati, suppurati, gangraenosi, scirrhusi, cancrosi, origo, natura, effectus, cognitio, praevisio, curatio, palliatio, ex iisdem dictis (914. ad 958.) hauriri possunt.

INTESTINORUM INFLAMMATIO.

959. Intestina, maxime tenuia, & frequentissime, in suis membranis acuta inflammatione, ut ventriculus, saepe infestantur, a causis communibus inflam-

flammationis huc delatis; vel a materie acri potus, cibi condimenti, medicamenti, veneni, assumpta, huc delata, in plicis valvulosis retenta, haerente; tum etiam ab acri, putrida foetida materie purulenta, ichorosa, gangraenosa, biliosa, atrabilaria, ex oesophago, stomacho, hepate, liene, pancreate, omento, huc appulsa, haerente, rodente; denique ab convulsione ingente praegressa, flatus creante, motum sistente, sicque inflammationem creante.

960. Nata his locis, contrahit intestina; cavitatem claudit; transitum appulsi impedit; fistulam loco obstructo altiore, ipsumque ventriculum immaniter inflat, extendit, dilacerat, inflammat; hinc dolorem acutissimum, ardentem, fixum, creat, perque omnem inflammatum locum extendit; convulsiones violentas, ubi appulsi irritatur, producit in diaphragmate & abdominalibus musculis; alvum claudit; vomitum excitat ingestorum, & appulsi, citius, tardiusve post assumptionem, prout superius, vel profundius haesit; flatus dolentes; tormina cum borborigmis acutissima; ileum; volvulum; abscessum; gangraenam; scirrhum; cancrum; febrem acutissimam; debilitatem ex dolore acerbissimo summam; mortem citissimam, producit.

661. Quamdiu in gradu inflammatorio subsistit, doloris Iliaci nomine imponit incautis, frigori, flatui, vento, periculoso successu adscribitur, calidis tractatur, & carminantibus, eventu funestissimo.

962. Cognoscitur autem facile pro vera inflammatione ex febre acuta continua comite; siti ingente, calore magno, pulsu duro, dolore igneo, urina flammea, debilitate subitanea.

963. Si flexum Coli occupat (959.), facit Colicum dictum dolorem; si Recti intestini ultima infestat, tum pro haemorrhoidibus coecis haberi solet: solvitur dysenteria blanda subcruenta biliosa.

964. Simulac noscitur praesens per signa (959. 960.) in eo statu statim, maximo molimine tentanda sanatio, quae acquiritur 1. missione larga, & repetita sanguinis, ut in pleuritide (890.) 2. assiduo injectu clysmatum laxantium, diluentium, antiphlogisticorum, saepe repetitorum ad tertiam, quartam, & ultra, vicem uno die. 3. potu assiduo calido eorundem, additis prudenter opiatis, & iis, quae causae singulari compertae (959.) adversa sunt. 4. fomentis ex similibus toti abdomini applicatis, maxime ex junioribus, vivis, validis, sanis, animalibus impositis. Atque 5. interim caute cavendo ab omni

acri, impetum augente, calefaciente, potu, cibo, medicamento, motu, animi affectu. 6. tandiu persistendo in usu horum, donec omne malum sedatum sit, nec tribus diebus redierit.

965. Si malo hoc (959. 960.) praegresso; nec debitis remediis curato; & ultra triduum semper cum vehementia persistente, loco doloris, ardoris, distractio- nis, successerit horror vagus per totum corpus sine causa, obtusus cum gravitate dolor in loco, signum erit ibidem formari abscessum; unde intra quatuordecim dies eo rupto effluet pus; quod si in cava abdominis effluit, facit mala multa similia (939); si autem effluit in cava intestinorum, facit dysenteriam purulentam magnam, parvam, longam, brevem, prout ulceris ibi facti natura dabit; inde saepe integre intestinorum membranae exeunt, & saepe tabes fieret.

966. Simulac id (965.) adesse noscitur, statim inhibendus omnis victus, unde ster- cus multum, durum, crassum, acre nascitur; a ger pascendus solis jusculis cum leniter deterisvis radicibus incoctis; decocta balsamica, detergentia, multum bibenda, & instar clysmatum injicienda; aut aquae fontanae medicatae laega copia bibendae, in his pergendum usque ad perfectam sanationem.

967.

967. Si vero morbus habuerit causas violentissimas (959.), & produxerit faevissima symptomata (960.), poterit facile in illo loco (959. 963.) producere gangraenam (388.), miserrime dein lethalem.

968. Quam futuram ex iisdem observatis praegressis facile praevidemus (967.), si simul nulla benignae resolutionis (963.), vel medelae (964.), signa apparuerint.

969. Eam fieri docent signa praegressa (968.), tum subita, & sine causa, remissio acerrimi doloris, manente pulsu debili, intermittente, sudore frigido, dysenteria foetida, cinericea, ichorosa, livida, nigra, foecum sine sensu demissione; unde brevi placida mors.

970. Malum id, eousque proVectum, raro medelam capit; curandum prius; caeterum sola methodus (966.) prodest.

971. At si causae (392.) hic scirrhum produxerint, longe alia mali idea nascitur, quae clare certe pernoscenda.

972. Ergo, si in intestinis dictis (959. 963.) inflammatio cum conditionibus (392.) diu perdurans, nec in summam faevitiem (960.) ascendens, nec resolutione (963.), nec medicamentis (964.), nec suppuratione (965.) soluta, deinde reliquerit in loco affecto stuporem, gravitatem, distra-

tionem, constantem, cogitandum est, scirrhum ibi nasci.

973. Qui si naturam suam (392.) sequens, effectusque suos (486.) producens, in hoc loco (959. 963.) multa, gravia, pertinacia mala producit; qualia inprimis: stupor, pondus, incrementum; assiduo aucta; hinc cavitatis intestinalis angustatio; foecum ibi & chyli stagnatio; horum in locum resistentem actio, maxime putrida, ob moram, materie; hinc intestini occlusio; intorsio; ingestorum remora; Ileus; volvulus; vel ab acri irritante dysenteria ficior; convulsio; singultus; vomitus; dolor assiduus; febris, macies; atrophia; mors.

974. Medicamenta parum valent, quaecunque demum sint: victus sit (966.). Sic fertur diu, sine magno malo.

975. Si autem scirrhus ille hoc loco conceptus per causas (492. 495.), signis (497. 498.) cognoscitur, tum vero miserrimus rerum status, & immedicabilis cernitur: qui intelligi potest ex (498.) collatis cum natura, functione, nervosa textura intestini: maxime autem dysenteria acerrima, assidua, rebellis, cuncta, per quae vadit, exurens, erodens, consumens, cum convulsionibus acerrimis, doloribus omni patientia majoribus, fixis, diuturnis, donec

nec

nec tandem mors unico fit miseriae solatio.

976. Si simulac scirrhi praesentia noscitur (972.) tractatur methodo (974.), hoc malum (975.) multum cavetur. Sed si, ad id superandum acria (490. N°. 3. 495. 502.) applicata imprudenter, maxime per valida purgantia, tum cancer illic oritur, faevitque: tum autem potus ex solo lactis recentis sero; victus ex jusculis farinosis, carnosive solis cum vitellis ovi; clysmata blandissima ex solo decocto seminum lini, foliorum solani officinarum, vel capitum papav. alb. injicienda; medicamenta sumopere demulcentia, anodyna, leniter opiata, non facile in acie transeuntia, danda.

977. Hinc demum liquet, cur practicis toties occurrant dolores oesophagi, oris ventriculi, hepatis, lienis, pancreatis, intestini Ilei, intestini Coli, adeo faevi, fixi, pertinaces, intolerabiles, insuperabiles? quod in omni Ileo vero sit semper causa physica transitum contentorum per intestinum absolute impediens, quaecunque demum haec fuerit, sive in ipsa scilicet intestini fabrica male affecta, sive in materie quadam cavum occupante; quae multiplex quidem deprehensa fuit? item quam sit multiplex, miraque omni modo, dy-
sen-

fenteria? quam male in hujusmodi malis
 saepe accusetur acrimonia quaedam hec-
 tica humorum singularis, & contra eam fi-
 ctam dentur nocentia medicamenta? quan-
 ta sit prudentia opus Medico daturō pur-
 gans in magno dolore illarum partium?
 quaenam saepe sit illa post haec in non-
 nullis sequens immedicabilis hypercathar-
 sis? quam varia remedia, & methodus me-
 dendi requirantur ad dysenterias curandas?
 quam vanum, fallax, & damnosum sit, ad
 has commendare unum, qualecunque de-
 mum sit, medicamentum proprium? aut
 unam universalem medendi methodum? Et
 infinita similia.

A P H T H A E.

978. **Q**uum vero in multis morbis acu-
 tis cum visceribus inflammatis
 Aphthae oriantur, de his nunc paucis a-
 gendum.

979. Sunt autem parva, rotunda, superfi-
 ciaria, ulcuscula, os internum occupantia.

980. Quae examinata accurate videntur
 esse ultimi emissarii, quo in os liquor se-
 cretus effunditur salivofus, mucosusque,
 exulcerationes, factae ex obturatione ejus
 canalisi extremi per humorem lentum, vis-
 cidumque eo delatum.

981.